

УДК 351/354

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2024.3.2>

К. Е. Хандюк

аспірант кафедри державного управління і місцевого самоврядування
Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЮ ДОПОМОГОЮ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТЕРМІНІВ ТА ПОНЯТЬ

У статті розглядається проблематика формування понятійно-категоріального апарату публічного адміністрування у сфері реабілітаційної допомоги. Актуальність проблеми пояснюється надзвичайно високим рівнем суспільного запиту на необхідність удосконалення та розвитку національної системи реабілітаційної допомоги, що сформувалась у постковідний період та період довготривалої збройної агресії російської держави проти України.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні основних термінів та понять у сфері публічного адміністрування реабілітаційної допомоги в Україні на сучасному етапі. В рамках досліджено проаналізовано зарубіжний досвід формування понятійно-категоріальної бази у сфері реабілітаційної допомоги (досвід Франції та Німеччини). Визначено, що в публічне управління реабілітаційною допомогою здійснюється на основі принципу міжагалузевої інтеграції та забезпечується мультидисциплінарною командою. Такий підхід потребує розробки уніфікованого термінологічного апарату. Встановлено, що сучасним трендом зарубіжної реабілітології є реабілітація військових та реабілітація постраждалих від війни осіб. Показано, що на глобальному рівні управління у сфері реабілітації існує велика кількість суб'єктів, але сутність сформульованих ними трактувань поняття «реабілітація» значно відрізняється, що ускладнює для національних урядів формування узгодженої термінологічної бази на всіх рівнях управління – від глобального до локального. Обґрунтовано, що в Україні понятійно-категоріальний апарат у сфері публічного адміністрування формується на основі наукових та нормативно-правових підходів, основою яких є 36 нормативно-правових актів з термінологічним контентом у сфері управління реабілітаційною допомогою. На підставі дослідження цілеорієнтованого змісту кожної термінологічної одиниці визначено шість тематичних блоків щодо реалізації публічного адміністрування у сфері реабілітаційної допомоги: реабілітаційно-лікувальний; реабілітаційно-сервісний; реабілітаційно-ресурсний; реабілітаційно-статусний; реабілітаційно-інституційний; реабілітаційно-інтеграційний.

Ключові слова: публічне адміністрування, реабілітація, реабілітаційна допомога, медична допомога, соціальна допомога, Європейський Союз, війна в Україні, охорона здоров'я.

Постановка проблеми. Сьогодні українська держава, як ніколи за всю історію незалежного розвитку, переживає чи не найскладніший період, який позначився перебігом довготривалих суспільних криз глобального масштабу. Серед таких слід, в першу чергу, назвати кризу 2020-2023 років, яка була спричинена стрімким поширенням коронавірусної інфекції (COVID-19) та криза війни, яку веде проти України російська держава [1; 2]. Соціально негативні наслідки цих криз спричиняють значний удар по трудовому капіталу держави, адже внаслідок перенесеної коронавірусної хвороби практично кожний третій, хто нею захворів, потребував тривалого періоду лікування та реабілітації. Початок війни 2022 року також значно додав пацієнтів, які очікували різних видів ре-

абілітаційної допомоги, адже їх кількість за цей рік збільшилась майже на 300 тисяч осіб. Тому у сфері публічного адміністрування проблема дослідження змісту поняття «реабілітаційна допомога» на сучасному етапі постає надзвичайно актуальною управлінською проблемою, яка потребує проведення ґрунтовного дослідження в сучасних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика організації ефективно діючої системи реабілітаційної допомоги має ознаки суспільно важливої проблеми не тільки в контексті національного, а навіть глобального виміру. Внаслідок цього різні аспекти зазначеної проблеми досліджуються з позицій різних галузей науки. Найбільш дослідженими є питання реабілітаційної сфери в галузі медичних наук.

У сфері публічного управління та адміністрування реабілітаційної допомоги найбільший науковий доробок представлений працями таких знаних вітчизняних дослідників як І. Берлінець, А. Іпатов, Я. Радиш, Т. Безверхнюк, С. Богданов та ін. Але їх наукові праці не можуть повною мірою охопити увесь спектр зазначеної проблематики, актуальність якої є надзвичайно високою у період дії періоду військового стану і трансформації національної системи реабілітації через значний суспільний запит на цей вид допомоги. Тож враховуючи все вищезначене, вважаємо за потрібне більш ґрунтовно розглянути термінологічну базу публічного управління та адміністрування у сфері реабілітації.

Метою статті є теоретичне обґрунтування основних термінів та понять у сфері публічного управління та адміністрування реабілітаційної допомоги в Україні на сучасному етапі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Україна позиціонує себе на міжнародній арені як сучасна незалежна правова демократична та соціальна держава, яка нині вже має офіційно закріплений правовий статус країни-кандидата на вступ до Європейського Союзу. Однак до цього часу жодна країна ЄС не мала таких глобальних подвійних викликів, яких зазнає українська держава, ба більше – наша держава не тільки демонструє політичну єдність своєї нації у захисті своїх територій та населення, але й демонструє інституційну спроможність органів влади здійснювати антикризове багаторівневе управління, що забезпечує оптимальний рівень функціонування усіх сфер життєдіяльності суспільства. Однією із таких сфер, яка сьогодні є чи не найпріоритетнішою після оборонної сфери, є сфера охорони здоров'я та реабілітації.

Укладання Угоди українською державою про Асоціацію з ЄС, слід вважати своєрідною точкою відліку нової політики української держави, якою запроваджується євроінтеграційний підхід в управлінні реабілітаційною допомогою як на національному та регіональному рівні, так на рівні місцевого самоврядування. Адже одним із пунктів Угоди є завдання для національного уряду стосовно належного рівня розбудови національної системи реабілітації відповідно до кращих практик країн Європейського Союзу [3]. А розбудова будь-якої сфери, у тому числі й належного публічного адміністрування реабілітаційної допомоги, починається із формування понятійно-категоріального апарату. Тож розглянемо це питання більш детально.

Методологічний інструментарій дослідження змісту основних термінів та понять у сфері публічного управління та адміністрування реабілітаційної допомоги в Україні ми побудували на основі системного підходу та принципу знижуючої дії (*англ.* – *reduction principle*). Цей принцип передбачає побудову дослідження контенту основних термінів та понять від їх глобального змісту до локального та індивідуально обумовленого формату.

Доцільно наголосити, що основу понятійно-категоріального апарату нашого дослідження формує термін «реабілітація», який має широкий та вузький формат застосування, в залежності від конкретної сфери публічноуправлінської діяльності. Загальновідомо, що генеза цього терміну бере своє «коріння» з латинської мови, від слова «*abilitatis*», що можна трактувати як «придатність», «здатність», «спроможність». А префікс «*re*» означає повторну або зворотну дію, тобто безпосередньо описує процес відновлення «придатності», «здатності» чи «спроможності» [4, с. 156]. У широкому значенні термін «реабілітація» вживається у різних сферах життєдіяльності суспільства і, зазвичай від конкретної сфери його застосування він може зазнавати певної термінологічної видозміни, або видозмінюється його контекстне навантаження за рахунок словосполучення з цільовими прикметниками, як-то «політична реабілітація», «фізична реабілітація», «соціально-педагогічна реабілітація», «спортивна реабілітація», «медична реабілітація» тощо. У такий спосіб формується більш вузький формат його застосування. Крім того, термін «реабілітація» є таким, на основі якого відбувається зростання термінологічної бази за рахунок появи нових термінів, таких як «реабілітант», «реабілітолог» та ін.

Загалом, термінологічний апарат науки здатний удосконалюватися не тільки на основі творення нових термінів чи понять, а також на основі їх активного прямого запозичення, реплікування тощо за рахунок іншомовної термінологічної бази. Так, дослідник Р.С. Коваль, вивчаючи французьку термінологічну базу основних термінів та понять у сфері реабілітації відзначає, що вона, здебільшого охоплює терміни з медичної та соціально-психологічної реабілітації, фізичної терапії та ерготерапії [5]. А галузевий термінологічний апарат налічує як однокомпонентні, так і складні терміни, термінологічні словосполучення та аббревіатури. У такий спосіб, тобто через

знання змісту та основних термінів та понять, як справедливо вказує Р.С. Коваль, забезпечується на національному рівні управління наукова комунікація в галузі реабілітації [5].

Дослідниці О. Галицька, В. Валецька стверджують, що німецький досвід організації реабілітаційної допомоги українцям полягає, насамперед, у тому, що з набувачами реабілітаційних послуг працює мультидисциплінарна команда. До складу такої команди входять не тільки фахівці сфери охорони здоров'я, як-то хірург, травматолог, протезист чи психотерапевт. З пацієнтом працюють арт-терапевт та спеціаліст-реабілітолог як члени цієї мультидисциплінарної команди. Науковиці слушно зауважують, що сучасний термінологічний апарат реабілітаційної справи у Німеччині складається із термінів та понять, які представляють різні галузі науки: медична, соціальна, психологічна сфера, фізична терапія, ерготерапія, арт-терапія, реабілітація військових. Це надало дослідницям можливість класифікувати визначені терміни за змістовим критерієм на кілька основних груп, а саме:

- 1) терміни у сфері фізичної реабілітації (реабілітація, заснована на різних фізичних методах впливу на організм);
- 2) терміни у сфері медичної реабілітації;
- 3) терміни у сфері соціально-психологічної реабілітації;
- 4) терміни у сфері реабілітації військових та постраждалих від війни осіб (протезно-ортопедична реабілітація) [6].

Досвід Німеччини показує, що у контексті забезпечення публічноуправлінської діяльності у сфері реабілітації сформовано окремих від системи охорони чи системи соціального захисту напрям державницької уваги – це напрям державної політики стосовно проблематики реабілітації військових та постраждалих від війни осіб [6].

Вітчизняний дослідник Андрій Герцик, вказує, що українська держава повинна активно розвивати свій євроінтеграційний курс. Він наголошує, що у першу чергу це повинно відбуватися в освітній сфері (входження закладів вищої освіти в Болонський процес), освітньо-професійній сфері (підготовка спеціалістів з фізичної реабілітації) та у сфері охорони здоров'я в її відокремленій царині реабілітації, що у комплексі бути сприятиме входженню в єдиний європейський медичний простір [7]. Посилаючись на Тлумачний словник для адміністраторів охорони здоров'я США, А.М. Герцик говорить про необхідність в практичній площині розрізняти

медичну, фізичну, соціальну, професійну та інші види реабілітації [7].

У сфері реабілітації на рівні глобального управління сьогодні співпрацюють багато різних інституцій, зокрема ООН, ВООЗ, МОП, ЮНЕСКО та інші. Їх повний перелік, як зазначають вітчизняні науковці, налічує щонайменше 50 міжнародних організацій, які провадять свою діяльність з організації підтримки та розвитку реабілітаційної допомоги на рівні національних урядів, державних і комунальних установ, підприємств приватного та громадського сектору [8]. Тому доцільним виглядає розпочати вивчення змісту поняття «реабілітація» у трактуванні найбільш авторитетних суб'єктів глобального рівня управління.

Комітет експертів ВООЗ з реабілітації терміном «реабілітація» визначив *процес*, «метою якого є запобігання інвалідності під час лікування захворювань і допомога хворому у досягненні максимальної фізичної, психічної, професійної, соціальної та економічної повноцінності, на яку він буде здатний в межах існуючого захворювання» [9]. Але з плином часу та обставинами дії непередбачуваних факторів зовнішнього впливу стихійних лих, пандемічних чи терористичних загроз, збройних конфліктів тощо на рівні ВООЗ було введено в систему публічноуправлінського реагування термін «рання реабілітація при конфліктах». Міжнародні експерти наголошують, що за своїм змістом рання реабілітація розглядається як початкова реабілітація, яка починається в період первинної травми та початку надання невідкладної медичної допомоги. Інфраструктура ранньої реабілітації при конфліктах має не тільки профілактичну, але й реабілітаційну компоненту. Надання такої допомоги після травми може значно покращити результати для пацієнтів, а також сприяти кращому наданню медичної допомоги шляхом розвантаження переповнених медичних закладів, запобігання повторній госпіталізації та покращення планування виписки пацієнтів [10].

Як глобальний координатор політики у сфері охорони здоров'я, у 2017 році ВООЗ проголосила для національних урядів ініціативу «Реабілітація 2030: заклик до дій». Ініціатива визначає рамки стратегічного підходу в публічному адмініструванні національних системах охорони здоров'я з метою розбудови належного рівня готовності країн до 2030 року щодо задоволення потреб населення у реабілітації в умовах, які постійно змінюються [11].

У керівних документах Міжнародної Організації Праці «реабілітація» трактується як відновлення здоров'я осіб з обмеженими фізичними і психічними здібностями для досягнення максимальної фізичної, психічної, соціальної і професійної повноцінності [12]. Тобто, МОП розглядає реабілітацію в рамках організації публічноуправлінського впливу стосовно осіб, які мають якісь фізичні чи психічні обмеження. На наш погляд, таке визначення залишає поза управлінським впливом велику кількість тих, хто не увійшов до статусної групи осіб, що живуть з обмеженнями, але дуже потребують реабілітаційної допомоги після перенесеної гострої хвороби (наприклад, ковідна інфекція чи інфаркт), спортивних тренувань чи тяжкого перебігу окремих фізіологічних станів, як-то пологи та багато ін. Тож, як ми бачимо, визначення ВООЗ має більш широкий зміст, в публічноуправлінському контексті якого визначається превентивна стосовно функція реабілітації – запобігання інвалідності та відновлення після перенесеної хвороби. А термін «реабілітація», запропонований МОП, має більш звужений спектр публічноуправлінського впливу на об'єкт управління, яким виступають виключно особи, що мають фізичні чи психічні обмеження. Разом з тим встановлено, що під час особливого періоду, який може бути викликаним зовнішнім чинником надзвичайної сили та масовості і надзвичайних наслідків для життя та здоров'я населення, міжнародними експертами уведено новий термін у сфері державної політики – «рання реабілітація при конфліктах», з дуальноспрямованим управлінським впливом: превентивним та реабілітаційним.

Для України, яка вже понад 10 років зазнає негативні наслідки збройного конфлікту від сусідньої країни-агресорки, введення терміну «рання реабілітація при конфліктах» до бази основних термінів та понять у сфері публічного управління та адміністрування є надзвичайно актуальною управлінською інновацією. Відповідно до змісту Імплементативної угоди між Кабінетом Міністрів України та Організацією НАТО з підтримки та постачання про реалізацію співпраці у сфері медичної реабілітації поняття «реабілітація» трактується з позицій процесного підходу через інструмент реалізації проєктів. За таких умов «медична реабілітація» означає процес, спрямований на відновлення або зменшення, наскільки це можливо, обмежень щодо здійснення активної діяльності особами,

які постраждали від травм, а також отримання такими особами більшої незалежності та максимальної можливої якості життя у фізичному, психологічному, соціальному та професійному вимірах. З цією метою, залежно від типу інвалідності, можуть реалізовуватись відповідні заходи, такі як лікування, фізична реабілітація, професійне навчання, підтримка соціального та психологічного статусу або допомога в набутті економічної самодостатності [13]. Як бачимо, міжнародний формат формулювання змісту поняття «медична реабілітація» містить більш широкий спектр керівних напрямків реабілітаційного змісту, як-то навчання – як складова реабілітації чи допомога у здобутті економічної незалежності.

Досліджуючи формування понятійно-категоріального апарату на національному рівні зазначимо, що формат нашого наукового пошуку визначено рамками наукової та діючої нормативно-правової бази у сфері публічного управління та адміністрування. У науковому контексті публічне управління представляє собою інтегрований системний механізм, підсистеми та елементи якого включають напрямки та пріоритети політичного планування, нормативне регулювання та процедури. централізовані та децентралізовані організаційно-адміністративні структури та їх персонал, що відповідають за адміністрування діяльності в конкретних сферах суспільних відносин на національному, регіональному та місцевому рівнях. Все це фінансується державою або місцевим самоврядуванням [14, с. 129].

В рамках заявленої теми дослідження доцільно вказати й на практичні аспекти поняття «публічне адміністрування охорони здоров'я», змістом якого є діяльність суб'єктів публічного адміністрування із забезпечення інтересів і свобод фізичних та юридичних осіб шляхом прийняття адміністративних рішень і надання адміністративних послуг у сфері охорони здоров'я [15, с. 143].

З метою комплексного дослідження дефініції «реабілітаційна допомога», ми провели ґрунтовний аналіз наявних джерел інформаційно-пошукової бази «Законодавство» Верховної Ради України [16]. Його результати показали, що різні аспекти реабілітації зустрічаються у назві та у змісті 535 нормативно-правових документів (табл. 1).

Аналіз основних термінів та понять, які містяться у профільних 36 документах засвідчив, що понятійно-категоріальний апарат публічноуправлінської діяльності у сфері реабілітації має зако-

нодавчу та нормативно-правову імплементацію, а його контент сформований на основі змісту:

- Міжнародної Угоди (Кабінет Міністрів України-НАТО);
- Міжнародної Конвенції про професійну реабілітацію;
- 4 законів України;
- 13 постанов Кабінету Міністрів України;
- 5 наказів Міністерства охорони здоров'я здоров'я (з них – 1 спільний наказ з Міністерством Надзвичайних справ України);
- 1 наказу Міністерства у справах ветеранів України;
- 4 наказів Міністерства соціальної політики України;
- 2 наказів Міністерства праці;
- 2 наказів Міністерства оборони України;
- 1 наказу Міністерства освіти і науки України;
- 1 наказу Міністерства внутрішніх справ України;
- 1 наказу Фонду соціального страхування України.

На підставі дослідження термінологічної бази з питань реабілітації, що міститься у відкритих джерелах інформації Верховної Ради України, ми визначили основний перелік термінів та понять, які є складовим елементом діючих нормативно-правових актів органів державної влади і окреслюють основні напрямки публічно-управлінської діяльності у зазначеній сфері, а саме: реабілітаційна допомога у сфері охорони здоров'я; реабілітаційна сесія; реабілітаційна установа; реабілітаційне відділення, підрозділ; реабілітаційне обстеження; реабілітаційний заклад, відділення, підрозділ; реабілітаційний маршрут; реабілітаційний потенціал; реабілітаційний прогноз; реабілітаційний цикл; реабілітаційні заходи; реабілітаційні заходи (лікування); реабілітаційні заходи з надання послуг; реабілітаційні послуги; реабілітація; реабілітація диких тварин; реабілітація інвалідів; реабілітація медична; реабілітація осіб з інвалідністю; реабілітація осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах; реабілітація особи, яка постраждала від торгівлі людьми; реабілітація професійна; реабілітація соціальна; реабілітація у сфері охорони здоров'я; рання соціальна реабілітація дітей-інвалідів. Вивчення цілеорієнтованого змісту кожного із цих термінів нами визначено тематичні блоки публічного управління та адміністрування у сфер розвитку реабілітаційної допомоги як актуальної суспільної проблеми української держави на сучасному

етапі, а саме: реабілітаційно-лікувальний; реабілітаційно-сервісний; реабілітаційно-ресурсний; реабілітаційно-статусний; реабілітаційно-інституційний; реабілітаційно-інтеграційний.

Частіше за все, державне управління медичною реабілітацією розглядається як комплексний вплив держави (шляхом використання політичних, економічних, соціальних, організаційних, правових і практичних заходів, важелів і стимулів) на суб'єкти національної системи охорони здоров'я. А метою функціонування цих суб'єктів, як вказує А.О. Нагорнянський, є діяльність у досягненні повного одужання чи максимальної компенсації збитків, що були завдані здоров'ю індивідуума внаслідок дії набутих факторів на здібності, функції чи здатності особи. З метою досягнення ефективності державного управління у сфері реабілітації дослідник наголошує на необхідності забезпечення координаційного механізму на всіх рівнях публічного управління та адміністрування: національному, регіональному та місцевому [17].

На підтвердження практико-орієнтованого підходу в реалізації публічного управління реабілітаційною допомогою слід звернути дослідницьку увагу на зміст поняття «реабілітація в місцевих громадах» [18]. Реабілітація в місцевих громадах – це стратегія, що розробляється, приймається органами місцевого самоврядування та реалізується в рамках загального розвитку місцевих громад на основі проведення заходів щодо реабілітації, подолання бідності, досягнення рівних можливостей та соціальної інтеграції всіх жителів громади, які потребують реабілітації. Реабілітація в місцевих громадах забезпечується спільними зусиллями людей, які її потребують, а також за рахунок членів їх сімей, організацій, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у площині функціоналу сфери охорони здоров'я, освіти, соціального захисту тощо.

Дослідник О. Панченко системно поєднує поняття реабілітація-абілітація-компенсація-адаптація на основі таких рівнів їх організації: біологічний, психологічний, соціальний, соціально-психологічний. Дослідник вказує, що кожен із зазначених рівнів супроводжується складником інформаційного рівня. Тобто, реабілітація має не тільки формат фізичної взаємодії в рамках її реалізації, а може на практиці мати інтеграцію з інформаційним рівнем. Таких підхід вже сьогодні реалізується у сфері охорони здоров'я як особливий вид реабілітації – телемедична реабілітація. У законі України «Про

реабілітацію у сфері охорони здоров'я» визначено, що телереабілітація – це надання пацієнтам реабілітаційної допомоги фахівцями з реабілітації шляхом телеконсультування (телевідеоконсультування) разом з обстеженням, телеметрії та в інших формах, що не суперечать законодавству, за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій [19]. Таким чином, можна стверджувати, що термін «реабілітаційна допомога» має в Україні пряме законодавче закріплення.

Дуже близьким за значенням та ідентичним за правовою формою визнання до поняття «реабілітаційна допомога» є поняття «соціальна допомога». Його зміст визначено у Законі України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» [20], де соціальною допомогою визначається «система заходів, спрямованих на повернення особи до активного життя та праці, відновлення соціального статусу і формування в особи якостей, установок щодо пристосування до умов нормальної життєдіяльності шляхом правового і матеріального захисту її існування, підготовки до самообслуговування з формуванням здатності до пересування і спілкування, повсякденних життєвих потреб тощо». Однак, таке визначення поняття не містить суб'єктної орієнтації, тобто змістом поняття не визначено хто саме організує цю систему заходів, хто саме відновлює соціальний статус набувача допомоги і в який спосіб це повинно бути здійснено на практиці.

Висновки. На підставі проведеного дослідження основних термінів та понять у сфері публічного управління та адміністрування реабілітаційної допомоги ми встановили, що питання реабілітації як окремого напрямку державної політики мають глобальний, національний та місцевий рівень представництва. У вітчизняному законодавстві реабілітаційна допомога розглядається з позицій її органічного поєднання зі сферою охорони здоров'я, а тому визначається як діяльність фахівців з реабілітації у сфері охорони здоров'я. В сучасних умовах термінологічний апарат у сфері публічного управління та адміністрування реабілітаційної допомоги в Україні формується на основі науково обгрунтованого, практико-орієнтованого та нормативно-забезпечувального підходів. В Україні у період дії правового режиму воєнного стану терміносистема реабілітаційної допомоги удосконалюється та розвивається на основі введення нових термінів, зміст яких розкриває євроінтеграційний, загальнонаціональний, військово-галузевий та територіально-адміністративний напрями діяльності у сфері публічного управлін-

ня та адміністрування. Наукові розвідки зазначеної теми дослідження доцільно продовжити через високу актуальність зазначеної проблеми.

Список використаної літератури:

1. Global spending on health: Coping with the pandemic. URL: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240086746>
2. Про введення воєнного стану в Україні: указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#n2>
3. Association Agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part. OJ L 161, 29.5.2014, p. 3–2137. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:22014A0529\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:22014A0529(01))
4. Словник термінів і понять сучасної освіти / уклад.: Л. М. Михайлова, О. В. Пагава, О. В. Проніна. За заг. ред. Л. М. Михайлової. Северодонецьк, 2020. 194 с.
5. Коваль Р. С. (2012). Термінологія реабілітації – сучасний стан та перспективи дослідження (на матеріалі французької та української мов). *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. 32–34. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/1195/1043>
6. Галицька О., Валецька В. (2023). Терміни сучасної німецької фахової мови реабілітації. *Проблеми гуманітарних наук Серія Філологія*. № 53. 18–24. URL: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.53.2>
7. Герцик, А. М. (2010). Міжнародне трактування термінів «фізична реабілітація» та «фізична терапія». *Physical Education Theory and Methodology*, (4), 35–38. URL: <https://tmfv.com.ua/journal/article/view/618>
8. Приступа Є. Н. та ін. (2022). Фізкультурно-спортивна реабілітація у системі галузевих соціальних практик. *Український журнал медицини, біології та спорту*. Т. 7, № 4 (38). 163–169. URL: <https://jmbs.com.ua/pdf/7/4/jmbs0-2022-7-4-163.pdf>
9. World Health Organization (WHO). International classification of impairments, disabilities, and handicaps (ICIDH). Geneva : WHO ; 1980. 175 p.
10. Рання реабілітація в умовах конфліктів і катастроф. URL: https://www.hi.org/sn_uploads/Humanity-Inclusion-Clinical-Handbook-Ukrainian.pdf
11. WHO. Rehabilitation 2030: A Call for Action. URL: <https://www.who.int/publications/m/item/rehabilitation-2030-a-call-for-action>
12. Мерзлякіна О. А., Гузій О. В. Тлумачний словник термінів і словосполучень фізичної реабілітації. Львів, 2002. 48 с.
13. Імплементативна угода між Кабінетом Міністрів України та Організацією НАТО з підтримки та постачання про реалізацію співпраці у сфе-

- рі медичної реабілітації поняття: затверджена постановою КМУ № 49 від 03.02.2016. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950_034#Text
14. Публічне управління та адміністрування: словник-довідник / уклад.: Руденко О. М., Шершньова О. В., Бакуменко та ін. К. : Кондор-Видавництво, 2016. 178 с.
15. Публічне управління: термінологічне слов. / за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ, 2018. 224 с.
16. Інформаційно-пошукова система «Законодавство» Верховної Ради України. Термінологія законодавства (станом на 12.08.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/termin>
17. Нагорнянський А. О. (2021). Удосконалення державного управління системою медичної реабілітації як складової частини державної політики у сфері охорони здоров'я України. *Клінічна та профілактична медицина*. № 2 (16). 63–69. URL: [https://doi.org/10.31612/2616-4868.2\(16\).2021.08](https://doi.org/10.31612/2616-4868.2(16).2021.08)
18. Панченко, О., & Антонов, В. (2020). Реабілітація як складова державної політики у сфері інформаційно-психологічної безпеки. *Теорія та практика державного управління*. 2 (69). 8–17. URL: <https://doi.org/10.34213/tp.20.02.01>
19. Питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я Питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я: постанова КМУ від 3 листопада 2021 р. № 1268. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1268-2021-%D0%BF#Text>
20. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: закон України від 06.10. 2005 № 2961. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>

Khandiuk K. E. Public administration of rehabilitation assistance in Ukraine: theoretical analysis of terms and concepts

The article examines the problems of forming a conceptual and categorical apparatus of public administration in the field of rehabilitation assistance. The relevance of the problem is explained by the extremely high level of public demand for the need to improve and develop the national system of rehabilitation assistance, which was formed in the post-war period and the period of the long-term armed aggression of the Russian state against Ukraine.

The purpose of the article is the theoretical justification of the main terms and concepts in the field of public administration of rehabilitation assistance in Ukraine at the current stage. As part of the study, the foreign experience of forming a conceptual and categorical base in the field of rehabilitation assistance was analyzed (experience of France and Germany). It was determined that public management of rehabilitation assistance is carried out on the basis of the principle of interdisciplinary integration and is provided by a multidisciplinary team. This approach requires the development of a unified terminological apparatus. It has been established that the modern trend of foreign rehabilitation is the rehabilitation of military personnel and the rehabilitation of war victims. It is shown that there are a large number of subjects at the global level of management in the field of rehabilitation, but the essence of the interpretations of the concept of "rehabilitation" formulated by them differ significantly, which makes it difficult for national governments to form an agreed terminological base at all levels of management – from global to local. It is substantiated that in Ukraine, the conceptual and categorical apparatus in the field of public administration is formed on the basis of scientific and normative-legal approaches, the basis of which are 36 normative-legal acts with terminological content in the field of management of rehabilitation assistance. On the basis of the research of the goal-oriented content of each terminological unit, six thematic blocks regarding the implementation of public administration in the field of rehabilitation assistance were determined: rehabilitation and treatment; rehabilitation service; rehabilitation resource; rehabilitation status; rehabilitation and institutional; rehabilitation and integration.

Key words: *public administration, rehabilitation, rehabilitation assistance, medical assistance, social assistance, European Union, war in Ukraine, health care.*